

Vejledning for censorer på de erhvervskommunikative og -sprogliche uddannelser i afsløring af eksamenssnyd og anden akademisk uredelighed

Baggrunden for dette notat¹

Eksamensbekendtgørelsen² fra Universitets- og Bygningsstyrelsen stiller krav om, om ”at de studerende får en ensartet og retfærdig behandling, at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse, der er i overensstemmelse med reglerne for karaktergivning i karakterbekendtgørelsen...”.

For at opfylde eksamensbekendtgørelsens krav skal censor således, *før* bedømmelsen sker, sikre sig, at det forelagte skriftlige dokument er validt til en vurdering af den studerendes individuelle kvalifikationer. Hvis den studerende eller andre uretmæssigt gør noget, der slører for bedømmerne, hvad der er den studerendes indsats, eller hvis den studerende leverer sin indsats under andre betingelser, end bedømmerne går ud fra, snyder den studerende sig til en forkert bedømmelse³. Der foreligger derfor *eksamenssnyd*.

Eksamenssnyd består i flere elementer, som omtales mere udførligt i denne vejledning. Det kan være:

- Plagiering⁴
- Forfalskning, fabrikation eller uoplyst selektion/kassation af data, dokumenter eller lignende⁵
- Genbrug af *egne* tidligere afleverede og bedømte opgaver uden kildeangivelse
- Ydelse eller modtagelse af hjælp til løsning af eksamensopgaver, herunder samarbejde om individuelle eksamensopgaver⁶
- Udeladelse af kilder fra litteraturliste/kildefortegnelse

Der er umuligt at beskrive alle tilfælde af eksamenssnyd, da der er stor kreativitet på dette område. Dette notat søger at beskrive de kendte og mest udbredte former.

Når censorformandskabet for erhvervskommunikation og -sprog siden 2002 har sat kraftig fokus på eksamenssnyd beror det på informationer fra censorer, eksaminatorer og universiteter om, at eksamenssnyd desværre er i vækst. I Danmark findes der kun meget få data indsamlet blandt de studerende til belysning af omfanget af eksamenssnyd. I en undersøgelse gennemført af CBS blandt 1500 studerende på HA-studiet viste det sig, at omkring halvdelen af de studerende kendte til konkrete eksempler på eksamenssnyd, herunder plagiering⁷. På det juridiske fakultet ved Universitet i Bergen fik man i foråret 2008 et nyt softwareprogram, der kunne sammenligne de studerendes tekster med tidligere opgaver og tekster på internettet. Her benyttede man de opgaver, der var afleveret siden efteråret 2006 til at undersøge omfanget af snyd. Det viste sig, at der i perioden fra foråret 2006 til efteråret 2008 havde der været ca. 250 eksempler af plagiering. De studerende havde enten skrevet af efter hinanden eller efter ældre studerende⁸.

I en australsk undersøgelse fra 2002 gennemgik man ved hjælp af software til afsløring af eventuelt plagiat (se senere) 1752 opgaver. Det viste sig, at 8 % af alle opgaverne indeholdt mindst 25 % plagieret materiale fra Internettet. En tilsvarende undersøgelse af 30.000 opgaver i England fra 2005 viste, at 13 % af opgaverne havde over 75 % af teksten fra internettet⁹.

I 2006 meddelte ”ukessays.com” - en udbyder af skræddersyede opgaver -, at den havde solgt opgaver til 15.000 personer siden etableringen i 2003. På én uge i maj 2006 havde studerende købt for £90.000. Det britiske marked for ”delvist færdigproducerede opgaver” skønnedes i 2006 at være £200m pr. år¹⁰.

I Danmark viser en medlemsundersøgelse foretaget af universiteternes humanistiske og samfundsvidenskabelige medarbejdere, at hver tredje universitetslærer oplever plagiering som et stort problem, medens hver tredje afkræfter, at det skulle være et problem, og resten forholder sig neutralt¹¹. Disse undersøgelser understøtter formodningen om, at vi her i landet kun har set "toppen" af isbjerget.

Ser vi på idømmelsen af sanktioner, findes der heller ikke i Danmark en samlet oversigt over de sanktioner, som universiteterne idømmer. Samtaler med de medarbejdere på universiteterne, der varetager arbejdet med undersøgelse af bedømmernes indberetninger om formodet eksamenssnyd giver indtryk af, at problemet er i vækst. Det kan iflg. studieleder på KU Gert Dandanell være, at der i de senere år er sat mere fokus på emnet. Dandanell refererer, at han i sit første år som studieleder havde lige så mange plagiatsager, som hele det naturvidenskabelige fakultet havde haft på fem år. Han giver som begrundelse for stigningen, at han havde *sat fokus på problemet*. Og Dandanell tilføjer om plagiatproblemet, at hans erfaring er, "at mange universitetslærere slet ikke overvejer, at det kan forekomme"¹².

En ny undersøgelse¹³ bandt 904 af landets 3.g-elever i maj/juni 2011 viser, at hver anden gymnasieelev har været en tur omkring opgavedatabaser og hjemmesider, der lever af at viderefremde gamle afleveringer, for at skrive andres arbejde eller dele af det direkte af og derefter aflevere det som deres eget værk. Mere end hver fjerde bekræfter, at de har afleveret hele opgaver, hvor en anden stod bag alle ordene.

Med disse data fra universiteternes "pipeline" er der intet, der tyde på, at problemet vil aftage.

Universiteternes ledelse er klar over problemets omfang. "Jeg vil tro, at dette er et stort og stigende problem på alle de danske universiteter, og det er bestemt ikke et pseudoproblem, for dels devaluerer det værdien af de studerendes uddannelse, og dels underminerer det jo hele den akademiske praksis," siger Jens Oddershede, som er rektor på Syddansk Universitet og formand for Danske Universiteter, til dagbladet Information. Han ønsker mere kontrol og hårdere straffe for at komme problemet til livs.¹⁴

Censorformandskabet mener, at snyd og anden akademisk uredelighed skal tages alvorligt, fordi det er:

- *tyveri af en karakter, som man ikke har ret til*
- *et overgreb på medstuderendes rettigheder, idet de påføres illegitim konkurrence*
- *et bedrag over for aftagere, der pådrages en betydelig risiko for fejlansættelser og påføres store ekstraomkostninger til rekruttering på falsk grundlag*

Derfor skal censorerne for at opfylde regelsæt i eksamensbekendtgørelsen medvirke til afsløring af eksamenssnyd. Dette skal ske i samarbejde med universiteternes medarbejdere. Herigennem er censorerne med til at skabe troværdighed om eksamensbeviserne.

Forskellige former for eksamenssnyd som det kan være relevant for censorerne at kende

Den mest almindelige form for eksamenssnyd er *plagiering*. Herved forstås, at "man efterligner eller direkte afskriver andres tekster, uden at angive kilden og gøre opmærksom på at det drejer sig om citat eller resumerende omarbejdelse."¹⁵

Når plagiering omtales, nævnes internettets fremkomst ofte som den væsentligste årsag til væksten i plagiat. Og mængden af data vokser eksponentielt, samtidig med at også de studerende bliver bedre og bedre til at søge oplysninger på nettet.

Tidsskriftsartikler, fagbøger, kandidatafhandlinger, *utrykt materiale*, *interne rapporter fra virksomheder*, *andre studerendes opgaver* er også meget væsentlige "leverandører" af plagiater. Forklaringen i væksten af plagiat kan således ikke alene sættes på internettets fremkomst og vækst.

Den udstrakte brug af interne rapporter som muligt snydgrundlag på visse uddannelser beror bl.a. på, at disse data let kan lagres elektronisk på en pc. Da alle hjælpemidler ofte må medbringes til de skriftlige eksaminer, og da eksaminerne gennemføres ved hjælp af de studerendes egen pc, eksisterer der en betydelig risiko for benyttelse af data, der ikke kan verificeres af bedømmerne.

Manglende anvendelse af de akademiske citatregler betragtes som plagiering, når et citat direkte bruges uden kildeangivelse og ikke sættet i citationstegn. Dette gælder også for oversættelser fra udenlandske kilder til dansk. Her skal det fremgå, hvem (f.eks. den studerende), der har foretaget oversættelsen. De studerende må heller ikke bruge fakta, argumentation eller andre oplysninger fra andres tekster eller idéer i deres afhandlinger uden at henvise til kilden. (De akademiske citatregler omtales i bilag 1).

Eksistensen af et marked for færdigskrevne opgaver er en anden væsentlig årsag til eksamenssnyd¹⁶. Især i ungdomsuddannelserne i Danmark er det muligt at købe en skriftlig opgave eller et mindre projekt. Erfaringer fra USA og UK viser, at denne mulighed er i vækst også på universitetsområdet, hvilket især vil få konsekvenser for det stigende antal engelsksprogede uddannelser her i landet. Også her er nettet en faktor, idet det er med til at etablere en markedsplads. Producenterne garanterer ofte en bestemt karakter for bedømmelsen, og opgaver fremstillet af disse virksomheder er næsten umulige at efterspore.

De sociale medier er ligeledes med til at skabe et marked for "brugte" opgaver.

Censorsekretariatet for erhvervskommunikation og -sprog er vidende om, at eksempelvis oversættelsesopgaver (hjemmeopgaver) formodentlig har været erhvervet "ude i byen". En oversætter/translatør spørger normalt ikke om, hvorfor en given sag skal oversættes.

Det stigende antal *hjemmeopgaver*, der indgår i eksamensresultatet, fremmer ligeledes motivationen til eksamenssnyd. Disse opgaver har i mange tilfælde intet mundtligt forsvar og bedømmes ofte af eksaminator alene. Det kan derfor være en fristelse for nogle studerende at snyde ved opgavebesvarelsen gennem køb af eller modtagelse af anden hjælp til en færdig opgave.

Under skriftlige prøver, *hvor de studerende medbringer egen computer*, er der en risiko for, at de fra computeren gennemfører *personlig elektronisk mailkommunikation ud og ind af eksamenslokalet*. Enkelte universiteter har indrettet eksamenslokaler, hvor de studerende kan opnå fordelene ved at bruge computer, men hvor adgangen til ekstern kommunikation er umulig. Det gælder dog ikke CBS og AU. Brug af mobiltelefoner o. lign. rummer de samme risici for eksamenssnyd og bør forbydes.

Genbrug af den studerendes egne tidligere afleverede opgaver uden kildeangivelse er en form for eksamenssnyd, der er taget til i de senere år, fordi der på mange uddannelser er åbnet for, at de studerende selv kan fremkomme med forslag til opgaveformulering. For nogle studerende er det for stor en fristelse helt eller delvis at genbruge opgaven, idet den måske er forsvaret mundtligt, hvorfor den studerende har modtaget feedback, som så er benyttet til at forbedre opgaven. Der er intet til hinder for, at den studerendes tidligere opgaver kan indgå som kilder i en ny opgave. Det kræver dog en kildeangivelse.

Forfalskning af data kan i flere fag ske, fordi de studerende gennemfører kvantitative og/eller kvalitative undersøgelser eller benytter dokumenter, lyd- eller billedbånd, andre elektronisk lagrede informationer m.m. Her har de mulighed for at "tilpasse" disse data til deres ønskede konklusioner.

Mulige motiver til eksamenssnyd

Internationaliseringen af uddannelserne er en faktor, der det seneste tiår er kommet på dagsordenen. Eksamenssnyd er på linje med korruption *kulturelt betinget*. Det forhold, at Danmark er et af de lande, der bedømmes til at være blandt de mindst korrupte¹⁷, medfører, at nogle af de udenlandske studerende, der kommer til Danmark, ikke som forventet får accept af eksamenssnyd, som en del af deres studieaktivitet. Deres hjemlande har ofte andre moralske leveregler end danskerne.

Eksamenssnyd betragtes anderledes f. eks. i Kina end i Danmark. En kinesisk studerende vil hævde, at en professor må være ekspert inden for sit område. Ingen bedre end den pågældende professor kan formulere sig om et konkret fagområde. Derfor overfører den kinesiske student professorens tekst til sin egen opgave – uden at angive kilde. I det kinesiske uddannelsessystem bedømmes den studerende på, i hvilken grad vedkommende er i stand til at skaffe sig og reproducere den nødvendige viden – ikke på, hvordan den studerende har fundet frem til de rigtige oplysninger eller hvem, der oprindeligt har skabt dem. *Akademisk re-delighed defineres således ikke ens i alle lande.*

De danske studerende, der rejser til udenlandske universiteter, får også anden inspiration end den faglige med hjem fra et studieophold. På den måde skrider normerne også på danske universiteter.

En *ændret moralopfattelse* i Danmark tyder på, at en stigende del af den yngre generation accepterer snyd også som et led i deres uddannelse. Har man uden at modtage sanktioner kørt i S-tog uden gyldig rejsehjemmel, fortsætter man let denne uheldige løbebane. Gradvis bliver der tale om mere alvorlige forseelser som f.eks. forsikringssvindler og eksamenssnyd. I en undersøgelse foretaget af SKAT i 2010 blandt danske skatteydere viser det sig, at de unge mellem 18 og 29 i højere grad end andre aldersgrupper accepterer skattesnyd¹⁸. Kendetegnet for de omtalte forbrydelser er, at risikoen for afsløring og dermed tildeling af sanktioner hidtil har været meget beskedent.

Det stigende *forventningspres*, som samfundet, forældrene og de studerende stiller, og som kan formuleres i et accelererende ambitiøst ønske om succes, gør de studerende nemmere at friste i deres bestræbelser på at nå målet. Snyd kan være midlet til at nå målet. F. eks. finansieres mange af de udenlandske studerende, der kommer til Danmark, af familien og hjemlandet. Disse interessenter forventer overholdelse af studietider med opnåelse af gode karakterer.

En uddannelse på universitetsniveau er som bekendt ikke længere forbeholdt de få, hvilket betyder, at værdierne i samfundet har ændret sig i forhold til i de tidligere perioder, hvor færre gennemførte en akademisk uddannelse. *Masseuniversitetet* har holdt sit indtog. En nytteorienteret holdning breder sig derfor, hvilket medfører, at de studerende får en mere kalkulerende indstilling til studierne. Dette indebærer, at de studerende vurderer faren for at blive afsløret, hvis de gennemfører en plagiering.¹⁹

Samtaler med studievejledere og lærere²⁰ antyder, at de studerende på bacheloruddannelserne er dårlige til at styre deres egen tid. Mange studerende er ikke i stand til at omstille sig fra arbejdsmetoderne i gymnasiet til studierne på universiteterne, hvor de selv skal i fokus med planlægningen af deres tid. De mange deadlines med risiko for ophobning af arbejdsopgaver og oplevelsen af i deres øjne relativ dårlig information fra universitetet stiller betydelig krav til den studerendes måde at organisere sin arbejdsindsats på. Da andre aktiviteter end de studiemæssige (fritidsinteresser og erhvervsarbejde) hører med til ungdomsrollerne, bliver presset til eksamenssnyd yderligere forstærket.

Bedømmernes indledende efterforskning af eksamenssnyd

Efterforskning med henblik på test af en hypotese om eventuel eksamenssnyd hos en studerende er næppe den letteste og mest attraktive blandt eksaminators og censors arbejdsopgaver. Det hører imidlertid med til rolleforventningerne til bedømmere i den akademiske verden, at bedømmerne sørger for, at de - jf. ovenfor - medvirker til, at de fundamentale regelsæt for akademiske arbejdsmetoder er overholdt.

Nedenfor omtales forskellige indikatorer, som kan være tegn på eksamenssnyd. Listen er ikke udtømmende.

I en undersøgelse blandt 321 britiske universitetslærere²¹ nævnes følgende mulige sproglige elementer, der antyder eksamenssnyd:

Karakteristiske træk	Procentdel, respondenter (n = 321)
Terminologi	67 %
Sætningsstruktur (syntaks)	67 %
Forskellig stil forskellige steder i den skrevne tekst	72 %
Det skriftlige arbejde divergerer fra det, studenten tidligere har afleveret	32 %
Stilen i den skrevne tekst ligger over eller under studentens sædvanlige præstationsniveau	63 %
I det skriftlige arbejde ses forskellig formatering	28 %
Teksten virker bekendt	66 %

Andre mere traditionelle metoder, som bedømmerne kan bruge i forbindelse med efterforskningen af snyd, er at være opmærksom på følgende²²:

- eventuelle ændringer i form og/eller layout i opgaven
- bibliografien omfatter mange henvisninger, som ikke kan skaffes på lokale biblioteker
- bibliografiske referencer, som alle er mere end tre år gamle, når opgaven handler om et højaktuelt emne
- bibliografi, som ikke responderer indholdet af kursusindholdet
- blandede typer af biografihenvisninger, hvor to eller flere citationsmetoder er brugt
- litteratur i bibliografien, der ligger uden for kursets mål og indhold
- de indledende afsnit samt konklusionen er skrevet i et grammatisk ukorrekt sprog og uden at forholde sig til hovedindholdet af opgaven
- opgaveformulering i en høj professionel velformuleret jargon, som ikke passer til den studerendes niveau
- opgaven har lighed med andre studerendes opgaver, som bedømmeren/bedømmerne kender
- opgaven indeholder længere tekstafrsnit uden citationstegn
- opgavens emne behandles indirekte, eller der er skæv indfaldsvinkel på emnet
- kun et mindre aspekt af opgaven behandles
- stil og indhold passer ikke til det, studenten sædvanligvis præsterer, især når stil og indhold betydeligt overstiger studentens sædvanlige sproglige niveau og præstation
- der er tegn på forældede oplysninger og statistiske data, hvor disse anvendes som nugældende, f. eks. "den store arbejdsindsats, der *udføres* af Mother Teresa"
- der er variationer i sætningslængden, f. eks. hvis der pludselig sker en ændring fra sætninger med ca.15 ord til sætninger med 30 ord

- teksten viser forskelle i stavemåde af enkelte ord mellem UK hhv. US engelsk i forskellige tekstafsnit i engelsksprogede opgaver, eksempelvis "labor" og "labour"
- tekstafsnittene er affattet i forskellig skrivestil.

Elektroniske hjælpemidler i efterforskningen

Google

Søgemaskinen *www.google.dk*²³ er det klassiske værktøj til en første test af mulig plagiat. Ved hjælp af den kan bedømmerne foretage en *indledende* undersøgelse af, om dele af en opgaves tekst kan findes på internettet. Gå ind på faciliteten "Avanceret søgning" og find en sætning på op til 10 ord i den skrevne opgave. Denne sætning skal præcist anføres i citationstegn på søgesiden d.v.s. med uforandret stavning, samme mellemrum og brug af små/store bogstaver. Ved brug af de forskellige kommandoer på siden kommer sætningen frem, hvis den studerende har hentet teksten fra internettet. Interne tekster og tekster, hvor der for benyttelsen kræves betaling, kan Google ikke søge i. Derfor søger Google ikke f. eks. i internt firmamateriale eller materiale, der skal betales for af brugeren.

Google har i de seneste år indført Google Translate, der oversætter tekster fra f. eks. engelsk, tysk, m.fl. sprog til dansk. Brug af disse oversættelsesprogrammer vanskeliggør efterforskningen af hypoteser om plagiat. De oversatte tekster er af meget varierende kvalitet.

Elektronisk screeningssoftware

På verdensmarkedet findes der fire store udbydere af elektronisk søgningsprogrammel til afsløring af plagiat i Europa

- Turnitin – førende udbyder i England
- Urkund – førende udbyder på det skandinaviske marked
- SafeAssign – førende udbyder på det amerikanske marked
- GenuineText – primært på det skandinaviske marked

Systemerne fungerer på den måde, at enten den studerende eller universitetet i elektronisk form via en adgangskode sender opgaven til udbyderens datacentral. Her undersøges, om opgaven indeholder tekster, som kan genfindes blandt det antal websider, som datacentralen indtil nu har registreret.

Endvidere screener systemer et betydeligt antal videnskabelige artikler, databaser, opslagsværker, lærebøger samt de opgaver, universitetet *hidtil* har indsendt til undersøgelse. På sigt vil programmeludbyderne – hvis tilstrækkelig mange universiteter tilmelder sig – ud over at kunne hjælpe med afsløring af en del plagiatering via internettet - også kunne afsløre "lån" af opgaver fra kolleger samt genbrug af de studerendes egne tidligere afleverede opgaver. De danske universiteter har – jf. senere – valgt at benytte sig af forskellige softwareleverandører, hvilket især vanskeliggør screeningen blandt de studerendes afleverede opgaver. På grund af de studerendes udbredte brug af sociale medier "låner" de på tværs af universiteterne. Denne form for eksamenssnyd afsløres ikke, fordi hver enkelt system *kun* søger i de afleverede opgaver, der er modtaget hos den enkelte programmeludbyder. I England har universiteterne i stedet valgt at benytte sig af det *samme* screeningsystem.²⁴

Urkund nævner i sin "plagiathandbok"²⁵, "at Urkund *aldrig* afgør hvad der er et plagiat. De rapporter, vi sender til dine lærere, består i de tilfælde, hvor vi har fundet ligheder med din tekst gennem en tekstsammenligning. Vi markerer de dele af dit dokument, som ligner andre kilder, både i Urkunds arkiv, på internet-

tet og i vort lærebogsmateriale og giver læreren adgang til originalteksten, der hvor vi har fundet ligheden. Det er altså muligt, at der findes en "træffer" i dit dokument, selvom du skriver teksten om og anvender synonymer. Læreren modtager procentangivelser for hvert træf i dokumentet, og læreren afgør derefter, om det skal betragtes som plagiat eller ej".

På de erhvervskommunikative og -sprogige uddannelser afprøver AU for tiden Urkund. CBS har tegnet kontrakt med GenuineText. På CBS er det biblioteket, der administrerer systemet.

Censorformandskabet for erhvervskommunikation og -sprog er meget enig i indførelsen af det nødvendige software som et nødvendigt hjælpemiddel til afsløring af eventuel eksamenssnyd. De nye programmer er imidlertid kun hjælpemidler i forbindelse med efterforskningen af eventuelle snydhypoteser. Derfor forventer formandskabet, at der er et mundtligt forsvar af alle skriftlige hjemmeopgaver. Herigennem kan bedømmerne ud over at spørge ind til eventuelle faglige uklarheder også få eventuelle hypoteser om snyd og anden akademisk uredelighed verificeret. Det skal i den forbindelse understreges – som ovenfor nævnt, at ikke alle snydformer kan efterforskes via de nævnte softwaresystemer. Formandskabet er meget tilfreds med, at AU i deres procedure i forbindelse med undersøgelse af formodet eksamenssnyd har indført en kontrolsamtale.²⁶ Denne mulighed kan dog ikke benyttes som et mundtligt forsvar af den indleverede eksamensopgave.

Endvidere forventer formandskabet, at der etableres bekendtgørelsesmæssig pligt til elektronisk aflevering. Herigennem bliver det lettere at efterforske og afsløre snyd fra internettet og genbrug af tekster fra andre studerende hhv. egne tidligere afleverede opgaver.

Censorformandskabet ser helst, at de skriftlige stedprøver afholdes på universitetets computere. Det er imidlertid ikke altid muligt, da studenterantallet på visse uddannelser er steget betydeligt, hvorfor det kan være økonomisk uoverkommeligt at anskaffe det nødvendige antal computere. Derfor må kommunikation til og fra egen pc ikke tillades. Det er teknisk muligt for universiteterne at kontrollere, om dette forbud overholdes. Det skal dog tilføjes, at landets største universitet – Københavns Universitet – råder over en fireetagers bygning, hvor universitets eget pc-udstyr anvendes.

De enkelte universiteters procedure for indberetning af eksamenssnyd

Ifølge eksamensbekendtgørelsens § 10 er det op til hvert enkelt universitet at udarbejde sine egne regler for de studerendes overtrædelse af eksamensregler, herunder snyd og anden akademisk uredelighed. Konsekvenserne heraf er bl.a. at:

- på grund af den i eksamensbekendtgørelsen fastsatte censorrotation skal censorerne sætte sig ind i flere forskellige regelsæt
- sanktionen for samme forseelse kan være forskellig fra universitet til universitet
- der ikke findes fælles citatregler for alle danske universiteter
- hvis en student er relegeret fra ét universitet, er der intet, der forhindrer vedkommende i midlertidigt at flytte til et andet universitet, for så senere at komme tilbage til sit oprindelige universitet og få merit for fag gennemført ved det "fremmede" universitet

Formandskabets synspunkt er, at det primært er *eksaminator*, der skal efterforske en mistanke om snyd. Grunden hertil er, at eksaminator *kan*

1. være dybere inde i det faglige stofområde end censor
2. have adgang til det fornødne screeningssoftware m.v. på universitetet
3. have større erfaring med indberetning af snydsager end censor.

Men ifølge sagens natur skal censor naturligvis bidrage med sin ekspertise i efterforskningen af formodet eksamenssnyd. Som ovenfor nævnt er det bl.a. censors opgave at sikre en retfærdig bedømmelse, hvorfor hensynet til de studerende, der ikke er indblandet i eksamenssnyd, også indebærer censors aktivitet i forbindelse med efterforskning og indberetning.

Samtlige universiteters regelsæt kræver, at bedømmernes indberetning skal ske gennem en skriftlig fremstilling af sagen og indeholde en beskrivelse af og en dokumentation for/sandsynliggørelse af den formodede eksamenssnyd eller anden akademisk uredelighed. Samtidig skal bedømmerne underrette eksaminanden om, at vedkommende er indberettet for eksamenssnyd. Forklaringen herpå har baggrund i forvaltningslovens regelsæt.

Der er intet til hinder for, at censor *alene* indberetter en studerende for formodet eksamenssnyd.

Bedømmere, der fungerer på AU, skal i deres indberetning også omtale den studerendes forklaring, således som den fremkom under den kontrolsamtale, der som nævnt ovenfor kan afholdes.

Nedenfor sammenlignes universiteternes regelsæt i forbindelse med censors behandling af snydsager.

	CBS	SDU	AU	AAU
Kontrolsamtale	nej	nej	ja	nej
Software til rådighed	ja	ja	ja	nej
Indberetning sendes til	rektor	studieleder	prodekan	studieleder
Vejledning for censorer på hjemmeside	nej	nej	ja	delvis
Citatregler på hjemmesiden	ja	ja	nej	ja

Kilder: Universiteternes hjemmesider.

Universiteterne skal som ovenfor nævnt i overensstemmelse med reglerne i eksamensbekendtgørelsens § 10 selv fastlægge regler i forbindelse med snyd og anden akademisk uredelighed. Det gælder både proceduren for indberetning, sagsbehandling og tildeling af eventuelle sanktioner. Den snydanmeldte studerende indkaldes ofte til en samtale – gerne med en bisidder. Forvaltningslovens almindelige regler bl.a. om skriftlig høring af den studerende gælder dog altid.

Sanktionerne kan være:

1. Bortvisning fra eksamen
2. Tildeling af skriftlig advarsel
3. Annullation af en afleveret opgave/præstation og/eller en eksamenskarakter

4. Fastsættelse af eksamenskarantæne
5. Relegation i et eller flere semestre
6. Permanent relegation

Ovennævnte sanktioner kan også kombineres. Alle universiteter oplyser på deres hjemmeside de mulige sanktioner.

Blandt universiteterne er kun AAU's principper for opgørelse og sanktion af plagiater offentliggjorte. De lyder som følger (direkte citeret)²⁷ :

- *Grov plagiering*: Omfatter besvarelsen mere end 5 % direkte afskrift *eller* anden form for plagiering i et omfang på mere end 50 % af besvarelsen sker normalt bortvisning (tidsbegrænset eller permanent) fra Universitetet
- *Plagiering*: Omfatter besvarelsen direkte afskrift i mindre omfang end 5 % *eller* anden form for plagiering svarende til 5-50 % af besvarelsen sker normalt alene bortvisning fra eksamen
- *Simpel plagiering*: Omfatter besvarelsen alene anden plagiering end direkte afskrift i et omfang på under 5 % af besvarelsen tildeles normalt en advarsel
- Skærpende eller formildende omstændigheder kan få indflydelse på vurderingen efter ovenstående. Ved gentagelsestilfælde anses forholdet normalt for *grov plagiering*.

Censorformandskabet mener, at regelsættene om sanktioner ved eksamenssnyd ved den nylige ændring af eksamensbekendtgørelsen burde have været ændret for at sikre de studerendes retssikkerhed, så der i universitetsverdenen var blevet tilvejebragt tydelige sanktioner, der ville understrege det alvorlige i snyd og anden akademisk uredelighed og dermed fremmer forebyggelsen. Det er også vigtigt, at alle studerende stilles ens på landsbasis. Derfor skal sanktionssystemet være fælles for alle universiteter. Formandskabet betragter snyd som en form for tyveri fra medstuderende og andre personer. Det er formandskabets opfattelse, at det derfor ikke skal tolereres af samfundet. Muligheden for at tilmelde sig eksaminer på andre universiteter burde også have været sløffet. Som det er nu, er det stadig muligt for en studerende, der har modtaget en sanktion på ét universitet, at bestå eksaminer på et andet universitet, for derefter at få merit herfor på sit hjemuniversitet. Desværre afviste Universitets- og Bygningsstyrelsen alle vore forslag.

Forebyggelse af eksamenssnyd

Indsatsen mod eksamenssnyd består af flere sideordnede aktiviteter:

- *Forebyggelse* gennemføres ved relevant undervisning i korrekt citatskik og en holdningspåvirkende indsats – især rettet mod nye studerende på begynderniveauet og udenlandske studerende, der kun skal opholde sig et semester i Danmark. Herudover skal vejlederne af skriftlige opgaver påtage sig den funktion at orientere de studerende om de akademiske citatregler, som gælder i Danmark. Dette kan have en præventiv virkning.

SDU har sammen med andre AU og KU etableret websiden: www.stopplagiat.nu AU har - ud over at benytte sin studiehjemmeside - udgivet pjecen: "*Undgå eksamenssnyd*" – En hjælp til universitetets studerende. Den findes også på engelsk. AAU har websiden: <http://plagiat.aau.dk> - også på engelsk. CBS planlægger en større kampagne mod eksamenssnyd/plagiering.

Stikprøvevis eller permanent test for eksamenssnyd via de elektroniske softwaresystemer vil også være en forebyggende metode i bekæmpelsen af eksamenssnyd.

- Hurtig *identifikation* af eksamenssnyd – så vidt muligt via elektronisk software og personlig samtale med den studerende.
- *Sanktioner*, der af *alle* opfattes som rimelige og berettigede, men samtidig viser det helt uacceptable i at de studerende eventuelt benytter sig af eksamenssnyd eller anden akademisk uredelighed. Den eksamenssnyd-mistænkte retssikkerhed skal være meget sikkert funderet.
- På visse studier på nogle danske universiteter – og i f. eks. Norge og Storbritannien skal den studerende ved afleveringen af en opgave skrive under på, at vedkommende selv eller ved flere studerende: deres gruppe, har udarbejdet den uden brug af andre kilder end de i opgaven omtalte. Teksten kunne være:

”Jeg erklærer herved, at 1) denne opgave er udarbejdet af mig selv alene, 2) jeg har ikke plagieret andres arbejde, men kun brugt de i opgaven anførte kilder og 3) jeg har ikke hjulpet nogen anden student ved at udlåne mine noter, filer, opgaver eller andet materiale.”

Selvfølgelig skriver mange studerende måske under uden at tænke særligt meget over at skulle sætte deres underskrift, men på sigt giver det anledning til refleksioner, dels hos den enkelte student, dels i studentermiljøet og bliver på den måde normdannende på universitetet.

- *Ændrede opgaveformer*. I den akademiske verden har udarbejdelse af essays været en opgavetype, som har været brugt i meget betydelig omfang. Opgaveteksterne har f. eks. været: ”Fortæl om Goethes forfatterskab”, ” eller ”Beskriv Webers bureaukratimodel”. Eller der har været tale om, at der stilles opgaver, hvor der er tale om genbrug fra opgavesamlinger el. lign. Denne type opgaver lægger op til en gennemgang af mulige besvarelser fra internettet, fordi de er traditionelle og meget generelle i deres formulering. I opgavebesvarelserne må der derfor lægges langt højere vægt på argumenterende og analyserende essays end på fortællende essays. Denne opgavetype vil formodentlig give større variation i opgaveudformningerne og dermed gøre det lettere finde ud af eksamenssnyd.

Efterhånden er eksamenssnyd og dets omfang gået op for alle danske universiteter. Derfor har man de fleste steder sat ind med undervisning i korrekt brug af citater m.m., holdningspåvirkende indsats over for de studerende mod eksamenssnyd og anden akademisk uredelighed og anskaffelse af eftersøgningssoftware. Men mange universitetslærere, især timelærere og eksterne lektorer, kender ikke til problemstillingen med efterforskning og indberetning, hvorfor den interne orientering af alle medarbejdergrupper stadig har en del udfordringer.

Hertil kommer, at bedømmernes tidsforbrug i forbindelse med indberetning og dokumentation af omfanget af eksamenssnyd er betydeligt, og at bedømmernes indsats ikke honoreres. Det erhvervskommunikative og sproglige censorformandskab vil derfor i drøftelser med dekanerne lægge op til en honorering af censorerne for deres arbejdsopgaver i forbindelse med udformningen af eksamenssnydindberetninger.

Universiteternes indsats har dog ikke været forgæves. På et år er antallet af plagieringssyndere på AAU halveret. Forklaringen er ifølge studiechefen Preben Sørensen²⁸ tydeligere regler, og han udtaler endvidere:

”Vi er meget glade for, at plagieringssagerne er faldet. Den almindelige tendens i Danmark og i hele verden

er, at flere snyder." Ifølge Preben Sørensen er en af grundene til den positive udvikling, at studielederne på de forskellige uddannelser gør en dyd ud af at fortælle, hvornår noget betragtes som fusk og plagiering.

Det erhvervskommunikative og -sproglige censorformandskab er tilfreds med udviklingen i resultaterne fra AAU og håber, at de ikke er en "enlig svale". De viser, at en målbevidst indsats mod eksamenssnyd virker forebyggende og derfor bør være en del af dagliglivet på universiteterne.

Afsluttende ønsker formandskabet at påpege, at censorernes og universiteternes fælles indsats skal sikre, at de studerende lærer akademisk redelighed. Fremtidens akademikere skal qua deres uddannelse have lært, at de kilder og de data, de anvender, benytter eller gengiver i deres opgaver og skriftlige produktion skal kunne kontrolleres af andre og fremstå med præcist forfatterskab.

Hertil kommer, at akademisk redelighed betyder, at personen/personerne bag en litteraturkilde altid skal have den anerkendelse, der tilkommer forfatteren/forfatterne.

Aarhus, den 22. november 2011

Mogens Gruelund

Sekretariatsleder

¹ Dette notat er rettet mod censorer og omfatter derfor kun muligheder for eksamenssnyd ved udarbejdelsen af det materiale, der er forelagt censor til bedømmelse. Snyd som følge af overskridelse af eksamenstidens grænser, forhåndskendskab til opgaven, for "lange" opgaver eller ukorrekte fremmødeoplysninger behandles ikke i notatet. Notatet går heller ikke i dybden med opklaring og forebyggelse af eksamenssnyd. Formandskabets politiske synspunkter er skrevet med *kursiv*.

² Bekendtgørelse nr. 857 af 6. juli 2010, § 58, punkt 3.

³ Kraftigt inspireret af: "Aarhus Universitet: Undgå eksamenssnyd. En hjælp til universitetets studerende". 2011.

⁴ "Der eksisterer dog gråzoner, hvor man kan komme i tvivl om nødvendigheden af kildehenvisninger. I et fag kan en model være så banal grundlærdom, at man kan angive den i sin opgavebesvarelse uden nærmere forklaring." Kilde: Aarhus Universitet: Undgå eksamenssnyd. En hjælp til universitetets studerende. Derfor kræves der altid en selvstændig aktivitet af bedømmerne for at afgøre, om der er tale om plagiering.

⁵ Copenhagen Business Schools regler vedrørende overtrædelse af eksamensregler, herunder regler for relegation af studerende. Bilag 1: Akademisk redelighed og uredelighed.
http://sar.cbs.dk/bachelor_kandidat/love_bekendtgørelser_m_v/disciplinaere_foranstaltninger_ordensregler_eksamenssnyd_relegation_m_v

⁶ Se note 3

⁷ Oplysning fra prodekan Sven Bislev til DJØF Studerende, nr. 1 (Netavis).

⁸ Oplysning fra universitetsrektor Sigmund Grønmo til Bergens Tidende. DJØF Studerende, nr. 1 (Netavis).

⁹ Omtalt i: Jude Carroll: "A Handbook for Deterring Plagiarism in Higher Education", Second Edition. Oxford 2007.

¹⁰ "The Guardian", 29. juli 2006; omtalt i note 6.

¹¹ "FORSKERforum"; november 2009

¹² Se note 11

¹³ Gymnasieskolen, n. 17, 2011

¹⁴ Her citeret fra www.videnskab.dk. Artiklen er skrevet den 23. april 2009.

¹⁵ Hanne Leth Andersen og Jens Tofteskov: "Eksamen og eksamensformer. Betydning og bedømmelse." Samfundslitteratur. 2008

¹⁶ Se f.eks. www.ukessays.com

¹⁷ www.transparency.dk

¹⁸ www.borsen.dk: 12.juni 2010. Webstedet er besøgt den 16. juli 2010 kl.16.41.

¹⁹ Mogens Gruelund: "Sekretariatsnotat til censorformandskaberne om snyd i forbindelse med eksaminer, prøver, projekter, hovedopgaver". Version 3. 2005

²⁰ Bekræftet af undersøgelse gennemført af: Dordoy, A. (2002): "Cheating and Plagiarism. Staff and Student. At:<http://online.northumbria.ac.uk/LTA/media/docs/Conference%20Publication%202002/AD.doc>. Besøgt den 31. juli 2010.

²¹ Bull, J. et al. (2001): Technical review of plagiarism detection software report . Luton

²² Baseret på: Hinchcliffe, L.(1998): Cut and paste plagiarism: preventing, detecting and tracking online plagiarism og på : Harris, R.(2001): Anti-plagiarism strategies in research papers.

²³ Eller andre google-adresser for det relevante sprog f. eks. www.google.co.uk

²⁴ Jude Carroll: " A Handbook for Deterring Plagiarism in Higher Education", Second Edition. Oxford 2007

²⁵ www.orkund.se Oversat fra svensk af Mogens Gruelund

²⁶ Handelshøjskolen, Aarhus Universitet: Hvis du møder eksamenssnyd: Procedurer og sanktioner.

²⁷ AAU,s hjemmeside: plagiat.aau.dk

²⁸ WWW.tv2.nord.dk

Bilag 1

Censorformandskabets opfattelse af korrekt citatbrug for studerende.

Inspireret af regelsæt gældende på KU, SDU, CBS og www.stopplagiat.nu

1. Korrekt brug af citater fra andres eller eget arbejde *skal*, uanset omfang, altid anføres med kildeangivelse og citationstegn, eller med en formatering i citatet, der tydeligt afviger fra formateringen af egen opgavetekst (f.eks. indrykket og med *kursiv*-kursiv bør i så fald ikke buges til andre formål i teksten). En korrekt kildeangivelse kunne f. eks. være, at forfatterens/forfatterens navn, værkets titel, udgivelsesår samt sidetal angives enten i parentes efter det tekstafsnit, hvori kilden anvendes, eller ved hjælp af en slut- eller fodnote.
2. Direkte oversættelse af fremmedsprogede tekster til dansk eller et andet fremmedsprog *skal*, uanset omfang, altid anføres med kildeangivelse og citationstegn, eller med en formatering i citatet, der tydeligt afviger fra formateringen af egen opgavetekst (f.eks. indrykket og med *kursiv* - kursiv bør i så fald ikke buges til andre formål i teksten). Det skal ligeledes anføres, om det er *opgaveskriver* eller andre, der har foretaget oversættelsen.
3. Indsættelse af et eller flere ord i et citat skal markeres – typisk i en firkantet parentes.
4. Fjernelse af ord eller sætninger fra et citat skal markeres – typisk tre punktummer i en firkantet parentes.
5. Er det kun fakta eller argumentation, der hentes fra en anden tekst, sættes en note med præcis henvisning til på hvilke sider, fakta/argumentationen er hentet.
6. Henvises der til utrykt materiale f. eks. andres eksamensopgaver eller mundtlige meddelelser, gælder samme regler som ved direkte citering oven for under punkt 1 og 2.
7. Henvises der til eller citeres fra hjemmesider gælder samme regler som ved direkte citering oven for under punkt 1 og 2 eller med angivelse af note i form af en URL-adresse og dato for besøg af hjemmesiden.
8. Alle kilder, som den studerende har anvendt, skal fremgå af litteraturlisten/kildefortegnelsen ved afleveringen af opgaven. Der kan således ikke senere, f. eks. hvis en snydformodning er under behandling, fremsendes nogen form for supplerende materiale.
9. "Almen viden" er viden som man regner med, at alle inden for en bestemt gruppe eller et regionalt, institutionelt eller fagligt fællesskab kender. Det kan være facts om fx samfund, historie, sprog og litteratur. Det antages f. eks. i Danmark, at alle ved, at Folketinget har 179 medlemmer, og at H.C.Andersen er forfatter til en række kendte eventyr. I begge tilfælde vil det som

hovedregel ikke være nødvendigt at angive en kilde. Det vil dog altid være afhængigt af kontekst og faglige traditioner, hvornår der kræves en kildehenvisning.

Supplement til notat om eksamenssnyd

Fra årsberetning 2012-13

Censorformandskabet er af flere væsentlige grunde stærkt kritisk over for, at flere universiteter nedprioriterer den eksterne censur af større skriftlige opgaver, herunder især det mundtlige forsvar af specialer.

De mest problematiske eksempler er den tidligere nævnte masteruddannelse i Tourism Management (Erasmus Mundus) ved Syddansk Universitet, hvor det mundtlige forsvar af specialet er afskaffet, og bacheloropgaverne på Institut for Virksomhedskommunikation, Aarhus Universitet, hvor det mundtlige forsvar ligeledes er afskaffet.

I en tid, hvor man som studerende kan købe løsningen af en opgave "ude i byen", synes et mundtligt forsvar af større opgaver uomgængeligt, da der ellers ikke er nogen sikkerhed for, at opgaveløsningen er den studerendes egen præstation. Snyd i den akademiske verden vurderes at have nået et hidtil uset højdepunkt, og forebyggelse og sanktionering af snyd prioriteres højt af universiteterne.

På kort sigt er problemet derfor tydeligt. På mellemlangt og langt sigt er problemet undergravende for tilliden til videregående uddannelsers tyngde og pålidelighed.

Det relevante studienævn og prodekanen for uddannelse på SDU har over for censorformandskabet begrundet beslutningen om afskaffelse af det mundtlige forsvar med, at tildeling af vejleder, indgåelse af vejlederkontrakt og udarbejdelse af resumé af specialet er med til at sikre, at specialet er den studerendes egen præstation i forhold til at afsløre eksamenssnyd, og at vejleders rolle også indebærer en form for kontrol og kvalitetssikring.

Til dette har censorformandskabet bemærket, at afdækning af snyd i en eksamenssituation med ekstern censur i sagens natur ikke kan overlades til faglæreren alene. I så fald giver ekstern censur ikke mening, især ikke som legitimation over for aftager.

Endvidere vil den forebyggelse af snyd, som ligger i en potentiel afsløring under det mundtlige forsvar af større skriftlige hjemmeopgaver, blive svækket betydeligt.

Fra Årsberetning 2014-15

Censorformandskabet oplever, at snyd og plagiat i stigende grad er et problem. Mere end en fjerdedel af censorerne har oplevet snyd ved eksamen.

I mange tilfælde optræder tekstelementer, som er plagieret fra internettet eller er let omskrevet. I et af de mest grelle tilfælde opdagede censor, at en kandidatafhandling var 100 pct. kopi af et speciale, som et par år tidligere var afleveret af en studerende ved et andet universitet og var tilgængeligt på internettet. Vejleder havde ikke konstateret plagiatet.

At man får en anden til at skrive en opgave kan være vanskeligt at afsløre. Det bedste værn mod snyd og plagiat vil være, at alle større skriftlige opgaver følges op af et mundtligt forsvar.

Censorformandskabet har gennem en årrække været i dialog med Aarhus Universitet om de offentliggjorte regler vedr. snyd og plagiat. Universitetet har nu udsendt regler, der præciserer de krav, der stilles til de studerende, bl.a. om citationstegn.